

[Hans Hansen (Rørby).]

ved dette Spørgsmaals Behandling; alle maa selvfølgelig være interesserede i, at Loven føres ud i Livet paa den bedst mulige Maade. Men der er ingen Grund til at hænge sig i dette, og jeg advarer ogsaa imod at betragte Prioriteterne i disse Rønner som noget helligt. Det er levende Mennesker, det gælder, det er Børn, det gælder her, og jeg mener, Spekulationen maa have haft sin Tid paa dette Omraade. Vi trænger til Handling nu, det er nødvendigt, at der sker noget.

Men naar man saa kommer til Kapitlerne, som vedrører Saneringen af usunde Omraader samt indeholder Finansieringsbestemmelser med Ekspropriation og Optagelse af Laan til Erstatninger, saa synes jeg, man straks ser, at de 4 Mill. Kr. aarlig, der efter Lovens § 30 kan anvendes — i alt 20 Mill. Kr. for den Tid, der omfattes af Loven. —, bliver i Forhold til det, der her er Tale om, en Draabe i Havet. Og jeg maa sætte et stort Spørgsmaalstegn ved, om den højtærede Indenrigsminister i det hele taget med de Midler, han søger at bringe i Anvendelse, kan naa det Maal, han tilsigter. Der kan ingen Diskussion blive om Nødvendigheden af at sanere de store Byers, særlig Københavns Slumkvarterer, men man kan stille det Spørgsmaal, om denne store sociale Opgave overhovedet kan løses ved offentlige Indgreb af den Art, som Kapitlerne VI og VII omfatter, og om det er berettiget og retfærdigt at lade Landets Borgere som Helhed hæfte for de Laan, som skal bruges til Erstatning for Nedbrydning af sundhedsfarlige Rønner, der er opført maaske for hundrede Aar siden eller længe før, og som maa antages at være afskrevet mange Gange med de Huslejer, der er betalt her.

Det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen udtalte forleden Dag under Behandlingen af en anden Sag, der tangerer dette Spørgsmaal, at de Fejl, der er begaaet gennem disse utilstrækkelige og daarlige Byggelove, havde kostet Samfundet saa meget, at det ikke kunde gøres op eller betales i Penge. Det er sikkert rigtigt, og naar man læser den omtalte Betænkning fra Saneringsudvalget, ser man ogsaa, at Slumkvartererne, der findes i København, i høj Grad synes at være opstaaet, fordi Byggeloven og Sundhedsvæsenet ikke har været i Orden hos os, og det synes, som om disse Ting har været ringere hos os end i andre Lande. Ligeledes synes det at staa værre til her end i andre Lande i Retning af hensynsløs Udnyttelse af Byggearealerne.

I det hele er det et sørgeligt Billede, der tegner sig, naar man staar over for dette Boligproblem, og skal det løses, maa der vist helt anderledes dybtgaaende Foranstaltninger til end dette, at det offentlige kan skride ind, naar det skønnes fornødent. Rent bortset fra, at det altsaa bliver dyrt at drage Konsekvensen af dette Skøn, maa man, synes jeg, være klar over, at Grundsaarsagen er den, at Befolkningen simpelt hen ikke har Evne til at betale den Husleje, der skal til for at bo ordentligt. Den høje Husleje, der kan faas i disse elendige Huler, holder jo Slumkvartererne vedlige, og der er ingen Tvivl om, at selve den Huslejihjælp, der kan faas paa Socialkontorerne, bidrager til at holde Lejen oppe, altsaa til at bevare den høje Husleje.

Jeg har Gang paa Gang peget paa, at Bygningsbeskatningen er det urimeligste af alt i Forbindelse med Boligspørgsmaalet. Det er interessant at pege paa, at et forhenværende Medlem af dette høje Ting, Lærer K. J. Møller, for nogle Aar siden har skrevet en lille Artikel om, hvordan man i New York i en vanskelig Tid havde løst et Boligproblem. Nu mener jeg ingenlunde, at man uden videre kan overføre Forholdene i New York paa danske Forhold, men der er en Aarsagsforbindelse og en Virkningsforbindelse her; Aarsag og Virkning dér er de samme, som de er hos os. Det var nogle Aar efter Verdenskrigens Ophør, at Storbyen New York som alle Verdens Storbyer havde Boligmangel. Huslejen steg enormt. Der vedtoges en Lov om, at man i Staterne gav Kommunerne Ret til delvis at fritage Nybygninger for Beskatning, endog helt op til 5 000 Dollars, eller 1 000 Dollars pr. Værelse. 5 000 Dollars svarede dengang til saadan noget som 30 000 Kr. Byen New York benyttede sig i fuld Udstrækning af Loven, og de 2 $\frac{3}{4}$ pCt. Ejendomsskat i New York kom derved til at virke som en Grundskyldsbeskatning, fordi man kun kunde fritage Nybygninger og ikke Grunde for Skat. Resultatet blev overvældende. I en Beretning fra New Yorks Borgmester hedder det, at naar man drog en Sammenligning mellem det Byggeri, der fandt Sted omtrent lige lang Tid før og efter Vedtagelsen af denne Fritagelse for Bygningsskat, viste det sig, at før Fritagelsen blev der opført 45 000 Huse til ca. 43 000 Familier, men efter Fritagelsen blev der opført 42 000 Huse til i alt 236 000 Familier.

Altsaa, paa mindre end 3 Aar blev der opført lige saa mange Boliger i New York, som der i Dag findes i København;